

Z kalendára výročí

(v prvom polroku 2027)

(6 medailónov významných osobností - kresťanov)

(zostavil *Dušan JEDINÁK*)

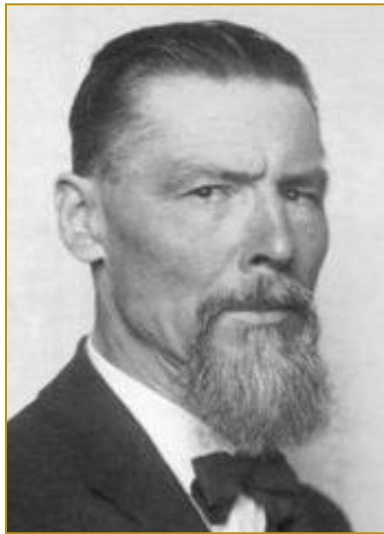

PLEČNIK
MÁDR
VLK
GAUSS
LINNÉ
PATOČKA

Josip (Jože) PLEČNIK

(23. 1. 1872 – 7. 1. 1957)

Slovenský architekt a urbanista svojou prácou v 20. a 30. rokoch 20. storočia významne prispel k súčasnému vzhľadu Pražského hradu. Jeho dielo sa vyvíjalo medzi Viedňou, Prahou a Ľubljanou.

V Prahe učil na Umelecko-priemyselnej škole, zmenil charakter hradných interiérov, nádvorí a záhrad. Stal sa aj profesorom architektúry na Ľublanskej Technickej univerzite.

Významné stavby: *Zacherlov palác vo Viedni (1905), Kostol sv. Ducha v Ottakringu (1910), Národná knižnica v Ľublani (1936-1941)*

pvh.ff.cuni.cz/.../zoubkova_architekt_joze.pdf
www.casopisstavebnictvi.cz/joze-plecnik-hradni-arc...

Z diela

Kostol sv. Františka z Assisi, Ľublňa, 1925-1931

Kostel Nejsvatějšího Srdce Páně v Praze na Vinohradech (1928-32)

Orlí kašna

Byčí schodiště

Jižní zahrady - kruhová mísa

Oto MÁDR

(15.2.1917 – 27.2.2011)

Významný český teolog a bojovník za slobodu myslenia a života v časoch komunistickej totality, ktorý nenechal v sebe a vo svojom okolí zvíťaziť malovernosť, sebeckosť a skepsu. Keď mu pri justičnom procese za vedenie podzemného katolíckeho hnutia vysokoškolských študentov navrhli (1952) trest smrti, pomyslel si *Ďakujem Ti, Pane Bože, za milosť mučeníctva*. Keď mu ho zmenili na doživotie poďakoval Bohu za to, že mu môže slúžiť ďalej. Z väzenia bol podmienene prepustený po 15 rokoch. Jeho hnacou silou nebola bojovná nenávisť, ale láska. Žiť intenzívne z Ducha. Svojimi životnými postojmi a publikovanými názormi pozitívne ovplyvnil českú cirkev (organizačne, intelektuálne, duchovne) v druhej polovici 20. storočia. K teologickým poznatkom prispel v oblasti morálnej teológie a ekleziológie. Intelektuálne formoval (napr. Teologické texty, Dielo koncilovej obnovy) celý rad významných osobností. *Ota sloužil prorocky pravde, dělal to ale bez halasu a bez vedlejších doprovodných efektů. Tím není řečeno, že Ota byl neomylný, každopádně ale jednal vždycky z vnitřního přesvědčení a bez postranních úmyslů* (C. V. Pospíšil). Podľa Josefa Zvěřinu (1913 - 1990) bol: *...velký analytik a syntetik v jednom, velkorysý organizátor i úporný pedant, duchovní terorista a zároveň jemný moralista...* Profesor Tomáš Halík: *Mádr byl člověk, který naprosto nehleděl na nebezpečí, natož na osobní zájmy a výhody... Dovedl přesně a strategicky myslet, realisticky odhadovat situaci a možnosti lidí. Aj jeho oči odrážali nebo. Oto Mádr bol krásny človek, celým svojím životom verný a oddaný cirkvi, opravdivý bojovník za Božiu vec* (František Mikloško).

Z myšlienok

- *Kdo ví, že v rámci „velkého divadla světa“ mají všechna dramata a všechny tragédie svou kladnou funkci, protože konečným vítězem všech zápasů je Bůh, slyší v tom výzvu zařadit se do boje za dobro na jeho straně. Základní poloha křesťana není ani pesimismus, ani optimismus, ovšem ani lhostejnost. Je to prostě život zároveň v čase a nad časem, kde „tisíc let je jako jeden den“ a naše přítomnost, minulost i budoucnost je bezpečně ukryta v Božím bytí.*
- *Křesťanská svoboda není jen uvolnění od něčeho, nýbrž svoboda k něčemu: k pravé autonomii. Bůh nám nabízí nepřekonatelně plný smysl života tím, že mu sloužíme ve svých bližních. Služba ovšem zahrnuje oběť svobody. Být pro druhé zmenšuje možnost být pro sebe. Přesto opět zkušenost potvrzuje Kristovo zaslíbení, že kdo se kvůli němu vzdá svého, už v tomto životě dostane stokrát více.*
- *Víra je živá pravda o tom, že Bůh chce spojit náš život se svým životem...Víra je svobodný dar svobodného Boha svobodnému člověku...Víra bez tajemství, jež signalizuje nesmírnost Absolutní transcendence a její suverenitu, víra stahující Boha do horizontály stvoření, nastoluje modlu.*
- **Člověk zraje jako člověk a osobnost právě tím, že roste v lásce... Do věčnosti vstoupí jen naše vnitřní vítězství ducha nad hmotou, lásky nad sebecitem.**
- *Není jiná cesta k růstu přátelství s Bohem než opravdu, vnitřně i viditelně, vstoupit do společenství s lidmi.*
- *Pravá pokora je nezdolatelná a trpělivost je projev skutečné síly...Oslovení Boží nadějí a nesení jeho láskou vykupujeme svět každým činem pro dobro a obranou proti zlu.*
- *Boží zjevení je sice dar, ale také závazek brát vážně sdělenou pravdu a vůli... Člověk uchvácený Bohem v hloubi duše je ochoten přijmout Boha bez výhrad i s jeho přítomností v jeho církvi, vedené lidmi... **To Nekonečno nad námi je někdo, kdo se nám odtajnil jako Společenství v Jednotě, nekonečně překonávající možnosti naší fantazie.***
- *Pokorní jsou ti, kdo nežebrají u Boha o lepší časy, protože každý čas je jim dost velkým darem a každá situace výhodnou příležitostí milovat svého Boha.*

Miloslav VLK

(17.5.1932 – 18.3.2017)

Český katolický duchovní a teolog, který v letech 1990 – 1991 byl biskupem českobudějovickým a v letech 1991 až 2010 působil jako **35. arcibiskup pražský a primate český**.

Jeho život prošel viacerými zvratmi. V roku 1968 bol vysvätený za kňaza. Po desiatich rokoch mu však komunistický režim odobral štátny súhlas. Hoci bol historikom, archivárom a teológom, z politických dôvodov bol nútený žiť sa aj ako umývač okien. Od októbra 1994 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za kardinála. Do úradu pražského arcibiskupa nastúpil 1. júna 1991.

<https://www.cirkev.cz/cs/miloslav-vlk>

Z myšlienok

Po všetkých tých zločinoch sme ich nechali ďalej pôsobiť. Nenazývali sme pravým menom to, čo nám predstavovali ako „normálne“. A ono z toho mnoho zostalo. Napríklad deformovať pravdu, bezostyšne klamať, nenávidieť, kraďnúť, ako to často zažívame i dnes...

My jsme začali v roce 1989 také bez duchovních základů a hodnot. A dnes můžeme po dvaceti letech podtrhnout a sečíst a udělat analýzu. A přiznat si: Ano, té transformaci jsme nedali žádný duchovní základ... Ale já nemyslím vyloženě náboženský základ, mám na mysli třeba solidaritu, empatii, zájem o druhého, zájem o společné dobro. Nejen o stranické, skupinové, osobní dobro. Mezi lidmi mizí solidarita, toto jsme zanedbali.

Bůh je ochoten dát milost i lidem, kteří nevěří - a třeba i těm, kteří jsou zlí. Věřím dokonce, že těm jí dá víc - a dá jim také sílu, aby uvěřili.

Službu nelze chápat jinak, než podle Božího záměru a podle očekávání světa. To znamená potřebu učinit církev domovem a školou společenství.

Nechci snímat vinu z církve, my jsme nedokázali svědectvím a životem lidi přitáhnout. Touha po materiálu byla daleko silnější... zanedbali jsme duchovní formaci společnosti a člověka. Nedokázali jsme dát nové době duchovní základ...

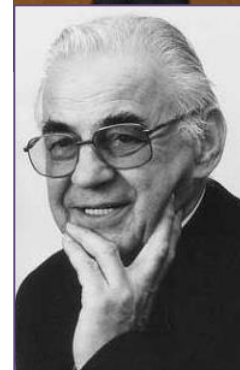
Člověk zraje tím, co dá, ne tím, co má... Umět být šťastný štěstím druhého, to je velká věc... člověk hledá víru, ale po svém ... životem ukázat to, co hlásám...

Dnešní společnost by velmi potřebovala evangelium.

Pro mě věřit v Boha znamená přilnout svým životem k Bohu, který je Bohem milujícím, největší Láskou, a mít v něm jistotu.

Znamená to mít pevný bod pro můj život a také jasnou perspektivu...

Budeme ztotožnění s Božím pohledem i s jeho pravdou a spravedlností...

Miloslav Vlk

Carl Friedrich GAUSS

(30. 4. 1777 – 23. 2. 1855)

Nemecký matematik, považovaný za majstra troch A – aritmetiky, algebry a analýzy. Tlačou vydal 155 odborných prác a veľa pojednaní zanechal v rukopisoch. Otvoril cestu novodobej teórii čísiel (teória delenia kruhu, kongruencie, teória kvadratických foriem). Prispel k všeobecnému prijatiu komplexných čísiel. Podal výklad metódy najmenších štvorcov, vybudoval základy hyperbolickej geometrie. Študoval elektromagnetizmus, intenzitu zemského magnetického poľa a pod. Vo svojej ľudskej povahe mal hlboko zakorenenu túžbu po pravde a cit pre spravodlivosť. Rozvahu a mravnosť považoval za základ blaha pre jednotlivcov i celé

národy. Uviedol prvý presný dôkaz základnej vety algebry. Dokázal tvrdenie o tom, kedy sa dá zostrojiť pravidelný n -uholník kružidlom a pravítkom. Na náhrobnom kameni má vytesaný pravidelný sedemnásť uholník s opísanou kružnicou.

<https://www.zas.cz/download/gauss.pdf>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_Gauss

Z myšlienok

Matematika je kráľovnou vied, ale teória čísiel je kráľovnou matematiky.

Veda musí byť družkou praxe, nie jej slúžkou; musí jej dávať dary, ale nie jej otrocky slúžiť.

Nie poznanie, ale učenie sa, nie vlastnenie, ale získavanie, nie byť v celi, ale prichádzať na podstatu vecí – to je to, čo dáva najväčší pôžitok.

Výsledky vlastného premýšľania sú hodnotnejšie ako všetka získaná cudzia múdrosť.

Prednášky majú ukázať správnu cestu, majú rozvíjať predstavivosť a hĺbavosť. Prednášky majú viesť len prvé kroky, majú zabrániť tvoreniu nesprávnych názorov na začiatku štúdia, majú viesť potiaľ, odkiaľ sa dá ísť ďalej samostatným štúdiom.

Musíme si skromne uvedomiť, že ak je číslo produktom nášho ducha, tak priestor mimo nášho ducha má realitu, ktorej nemôžeme a priori predpisovať zákony. Keď uderí naša posledná hodina, našou nevýslovnou radosťou bude vidieť toho, ktorého sme mohli vo svojej tvorivej práci iba tušiť.

Carl LINNÉ

(23.5.1707 – 10.1.1778)

Švédsky prírodovedec, lekár a botanik položil základy botanickej i zoolologickej nomenklatúry a systematiky (vytvoril pojem druh a rod ako základ prirodzenej sústavy organizmov; charakterizoval známe organizmy krátkym latinským popisom a dvojslovným menom). Zaviedol názvy pre rozmnožovacie orgány rastlín (kalich, koruna, tyčinky, piestiky). Skoro až básnickým jazykom, jasne a prehľadne, popisoval život a stavbu rastlinných druhov. Pri triedení živočíchov požadoval posúdenie aj ich vnútornej anatómie. Vydal diela *Systém prírody* (1735 a potom ho neustále prepracúval a dopĺňal, 1758), *Základy botaniky* (1736),

Rody rastlín (1737), *Botanická filozofia* (1751), *Druhy rastlín* (1753).

Vyslovil predpoklad o hybridnom pôvode niektorých foriem a pripúšťal obmedzenú premenlivosť druhov pod vplyvom ich existenčných podmienok. Stal sa vedúcou osobnosťou pri zakladaní švédskej Akadémie vied. *Linné je skutočný básnik, ktorý sa zhodou okolností stal prírodovedcom* (A. Strindberg).

<http://www.biology.webz.cz/carl.php>

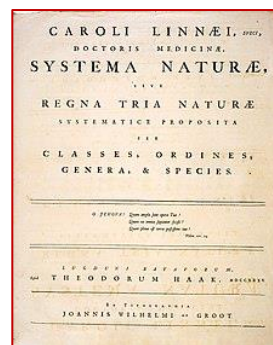
<http://ziva.avcr.cz/2007-6/carl-von-linne-1707-1778.html>

Z myšlienok

Zem bola stvorená pre slávu Božiu...

Štúdium prírody vyjavuje božský poriadok Božieho stvorenia.

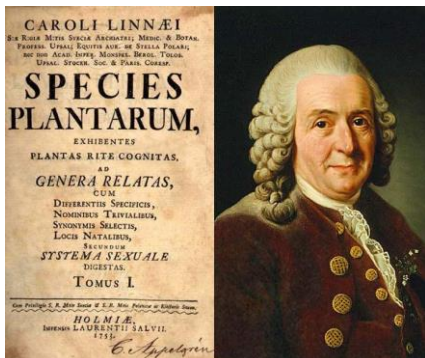
Úlohou prírodovedca je vytvoriť taký systém triedenia, aby odhalil tento vesmírny poriadok.

Osud nám ponúka naše šťastie zriedka viackrát ako raz...

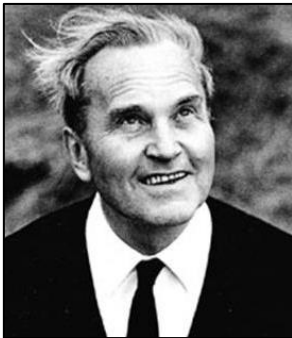

Carl v. Linné

Jan PATOČKA

(1.6.1907 – 13.3.1977)

Jeden z najvýznamnejších českých filozofov 20. storočia, hlavný predstaviteľ česko-slovenskej fenomenológie a filozofie dejín.

Habilitoval sa (1936) prácou *Prirodzený svet ako filozofický problém*. Preložil (1960) Hegelovu *Fenomenológiu ducha* a *Estetiku*. Pokúšal sa vytvoriť novú filozofiu dejín a *Kacírske eseje*

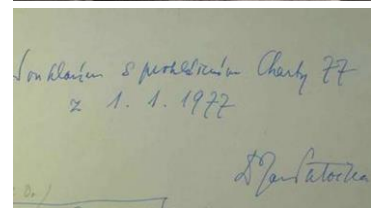
o filozofii dejín (1975) sa stali jeho najznámejším a najprekladanejším dielom. Spolu s Václavom Havlom a Jiřím Hájkom sa stal (1977) hovorcom Charty 77. Patočka bol presvedčený, že prostredníctvom vnútornej slobody sa človeku otvorila cesta k *filozofii* a *slobodná filozofia*

je neoddeliteľnou súčasťou slobodného prebývania človeka vo svete. Usiloval sa aj o udržanie princípu kolektívne nenahraditeľnej mravnej zodpovednosti, o rešpektovanie individuálnych ľudských slobôd. Chcel dosiahnuť život pre spravodlivú *polis* ako *život v pravde*.

<https://www.youtube.com/watch?v=9jFACbATVpM>

<http://www.ajp.cuni.cz/index.php/Home>

<https://dokumenty.osu.cz/ff/publikace-listy/jan-patocka.pdf>

Z myšlienok

Dnešní lidstvo, rozervané ideologiemi, nespokojené uprostřed blahobytu, očekává toužebně a horečně řešení od nových a nových technických receptů. Sem náleží rovněž spoléhání na politickou moc a stát.

Klíč od pravdy, jež unikla z rukou vědy a abstraktní filosofie, je v držení umění. Život zaujatý v konečnosti se uvědoměním smrtelnosti jen ještě více zatvrzuje.

Každý náš konečný prožitek, každá věc, která se může vyskytovat v našem konečném, uzavřeném obzoru, je toliko výrazem toho, že nedosahuje k Ideji, a Idea je nevyřknutelná a neuchopitelná, je věčným tajemstvím právě z toho důvodu, že žádná skutečnost ji nevyjadřuje, že žádná se jí nepodobá, že každá je k ní neadekvátní.

Existují věci, pro které stojí za to trpět...

Na odpovědnosti je nejzajímavější to, že ji s sebou nosíme všude.

K inteligenci patří jen ten, kdo se trápí s opravdovostí svého vztahu k pravdě.

... pozitivně vedy podobne ako novoveká metafyzika na piedestál absolútna (bytia) postavili matematickú konštrukciu jestvujúcna pochopeného ako bytie samo osebe.

... na otázku o zmysle nášho bytia si neodpovedáme len v rovine logickej a intelektuálnej: neodpovedáme len slovami, ale odpoveďou je celá naša existencia, a tu sú síce aj veda, aj filozofia nevyhnutné, ale samy osebe sotva postačujúce...

... v istom zmysle je absolútno v skúsenosti obsiahnuté... skúsenosť je zápasom s ním, s jeho nekonečnosťou...

Nemiluj knihy, aby si nimi ozdobil si svoj príbytok, ale preto, aby si nimi vyzdobil srdce i ducha.

Počúvaj mlčanie!

Najhlbšiu pravdu možno naznačiť jednoduchým príbehom.

Cez priepasť sa nedostaneš, keď budeš iba hopsať.

*Každý život je ako hudba,
tvorí sa skôr citom a inštinktom než pravidlami.*

Ak chceš ovocie, niekedy musíš zatriasť aj stromom.

*V žiadnom ľudskom jazyku v podstate nie sú slová,
ktoré by vyjadrili presne to, čo ste prežili.*

*Každá bolestná udalosť nesie v sebe semeno rastu
a oslobodenia.*

*V osamotení, v naprostej samote závislosť a chcenie zomiera
a schopnosť milovať sa rodí.*

*Život je nepredstaviteľne bohatší ako tá nepatrnosť,
ku ktorej ste sa pripúťali a ktorej ste dali tú moc vás
znepokojovať.*

*Ak chcete spoznať, čo znamená byť šťastný,
pozrite sa na kvet,
na vtákov, na deti,
to sú dokonalé obrazy Božieho kráľovstva...*

*Poznať, pozorovať a chápať
znamená odpustiť.*

Anthony de Mello
(4.9.1931 – 2.6.1987)

ODKAZY

Neobzeraj sa stále!

*Omnoho dôležitejšie než to, čo vidíš okolo seba,
je to, čo máš v sebe...*

*Tým väčšie budú tvoje zásluhy, čím viac lásky
a nadšenie vkladáš do každej práce.*

*Vo svete morálnych hodnôt nezvítázi ten,
kto dravo útočí, ale ten, kto trpezlivo čaká.*

Otto F. Babler (1901 - 1984)

Inteligencia myšlienky je ničím bez inteligencie srdca.

(R. Rolland)

Boh neberie bremená, ale posilňuje chrbát.

(E. Grillparzer)

Rob čo môžeš a Boh pomôže tvojej dobrej vôli.

(T. Kempenský)

V. E. FRANKL: *Ľudský život znamená byť zodpovedný,
pretože vo svojej podstate znamená byť slobodný.*

Nie sme zodpovední za každú absurdnosť, ktorá je v nás.

*Byť človekom znamená prekročiť sám seba – prekonať sám
seba a orientovať sa na hodnoty.*

Človek potrebuje kus púšte... aby znova našiel sám seba.

*Život sa začína tam, kde sa začína hľadanie pravdy. Len čo sa končí hľadanie
pravdy, končí sa aj život... Hľadajme, čo máme s ostatnými spoločné,
nie čo nás od nich delí.*

(J. Ruskin)

Kvapka lásky je viac než oceán vôle a rozumu.

(B. Pascal)

Krásne je vlastne všetko, na čo sa človek pozerá s láskou.

(Ch. Morgenstern)

*Kto je schopný rozdávať sám seba, je bohatý. Prežíva sám seba ako niekoho,
kto môže prispieť druhým.*

(E. Fromm)

*Nič nie je také povzbudzujúce ako nesporná schopnosť človeka vedomím
úsilím povzniesť svoj život.*

(H. D. Thoreau)

O možnosti smrti myslím každý deň, je to veľmi dobré cvičenie.

(S. Freud)

Modlitba v starobe

Pane!

Chráň ma pred názorom, že musím pri každej príležitosti a ku každej téme niečo povedať.

Zbav ma náruživosti dávať do poriadku veci iných.

*Nauč ma, aby som bol ochotný pomáhať, ale aby som pritom do nikoho nezapáral
a nenariaďoval.*

Zdá sa, že by bolo škoda nerozdávať z veľkého množstva nadobudnutej múdrosti.

Ale možno by znamenalo, že vďaka poučovaniu si neudržím ani tých pár priateľov.

*Nauč ma mlčky znášať nemoci a ťažkosti. Pribúda ich zo dňa na deň a chuť hovoriť
o nich stále rastie. Viem, že sa nedá s radosťou počúvať druhých, ak líčia svoje choroby.*

Ale pomôž mi, aby som ich dokázal trpezlivo vypočuť.

*Neodvažujem sa prosiť Ťa o lepšiu pamäť – len o trochu väčšiu skromnosť a menšiu istotu
v hádkach, kde sa moja pamäť nezhoduje s pamäťou iných.*

Nauč ma poznaniu, že sa človek môže mýliť.

Podrž ma, aby som bol láskavý. Mrzutý starý človek je dielo diabla...

*Nauč ma odhaľovať nečakané schopnosti iných, daj mi krásny dar,
aby som im o nich vedel aj rozprávať.*

*Mám vrásky a šedivé vlasy. Nechcem sa sťažovať, ale Tebe, Pane, sa priznám:
bojím sa staroby. Bol som pyšný, že som sa donedávna mohol porovnávať s mladými.
Teraz cítim, že som toho nie schopný. Bol by som smiešny, keby som sa o to pokúšal.*

Daj môjmu srdcu silu, aby som život prijímal tak, ako ho Ty riadiš.

*Nie mrzuto, ľútosťivo, bez nálady. Nie ako odchádzajúci, ale ako vďačný
a pripravený na všetko, k čomu ma ešte povoláš.*

František Saleský (1567 – 1622)

Vybral a zostavil © Dušan JEDINÁK